

**Rondane-Dovre
nasjonalparkstyre**

Postadresse
Postboks 987
2604 LILLEHAMMER

Besøksadresse
Norsk Villreinsenter Nord
Hjerkinnhusvegen 33
2661 Hjerkin

Kontakt
Sentralbord: +47 61 26 60 00
Direkte: +47 911 61 458
sfinpost@statsforvalteren.no
<http://www.nasjonalparkstyre.no/rondane-dovre>

Østkjølen grunneierlag v/ Terje Stian Bjørke

Saksbehandler Trond Stensby

Vår ref. 2019/19629-23 432.3

Deres ref.

Dato 02.07.2021

Rondane NP - dispensasjon - søknad om å stelle terreng og å få gravemaskin til Rundhøbua

Rondane-Dovre nasjonalparkstyre har i møte 25.06.21, styresak 31/2021 gjort slik vedtak:
«1.

Med hjemmel i verneforskriften for Rondane nasjonalpark § 3, pkt. 1.3 a) får Østkjølen grunneierlag tillatelse til å stelle terrenget framfor Rundhøbua etter oppstått naturskade i 2014. Det blir satt slike vilkår:

- *Terrenget bygges opp igjen med bruk av løse stedegne steiner, og et tilkjørt lass med ren grus (ikke vegetasjonsmasse).*
- *Terrengoverflaten planeres til form, karakter og standard som før naturskaden i 2014.*
- *Terrenget bygges opp igjen til plan med inngangspartiet på Rundhøbua.*
- *Terrenget bygges opp igjen med følgende avgrensing:*
 - o *3 m ut fra gavlveggen på bua*
 - o *ikke lenger ut enn en forlenget linje fra sideveggene på bua.*
- *Skråning anlegges med helling 1:2 fra oppbygd plan til omkringliggende terreng.*
- *Objekter av kulturhistorisk verdi (hustuffer, dyregreaver og lignende) skal ikke skades.*

2.

Med hjemmel i verneforskriften for Rondane nasjonalpark § 3, pkt. 1.1 får Østkjølen grunneierlag avslag på søknad om å legge skifer-/steinheller (som må fraktes inn) foran inngangspartiet ved Rundhøbua.

Det blir likevel gitt tillatelse til å legge stedegen løs stein ved inngangspartiet, inntil 1 m ut fra gavlveggen.

Legging av skiferheller vil ikke være i tråd med tradisjonen med bruk av stedegne materialer, slik arealet var utformet før naturskaden i 2014.

3.

Med hjemmel i naturmangfoldloven § 48 får Østkjølen grunneierlag dispensasjon fra verneforskriften for Rondane nasjonalpark § 3 pkt. 6.1 til motorferdsel for frakt og bruk av gravemaskin, og frakt av et lass med grus mellom Eldåseter og Rundhøbua i Rondane nasjonalpark, på følgende vilkår:

- *Gravemaskin skal transporteres på traktorhenger.*
- *Gravemaskinen skal kun brukes til å stelle terrenget som anvist i pkt 1 i vedtaket.*

Nasjonalpark
Naturreservat

Dovre, Rondane
Flakktjøna, Grimsdalsmyrene, Hemmeldalen, Hovdsjømyrene, Kattuglehøi, Mesætermyme, Myldingi, Veslehjerkintjønnin

Landskapsvernområde Dørålen, Frydalen, Grimsdalen, Vesle Hjerkin

- *Dispensasjonen gjelder for inntil 2 turer (en tur = en traktor m. henger tur/retur Eldåseter – Rundhøbua)*
- *Transporten skal skje langs eksisterende kjørespor, se figur 1.*
- *Transporten skal skje i en periode med tørre værforhold, og være gjennomført innen 19.08.21.*
- *Oppstøtte kjøreskader skal repareres.»*

Utskrift av saken følger vedlagt.

Vedtaket kan påklages av en part eller annen med rettslig klageinteresse, jf. forvaltningsloven § 28. Frist for klage er tre uker fra vedtaket er mottatt. En eventuell klage stiles til Miljødirektoratet, men sendes til Rondane-Dovre nasjonalparkstyre.

Med hilsen

Trond Stensby
nasjonalparkforvalter

Etter våre rutiner er dette brevet godkjent og sendt uten underskrift

Kopi til:

Magnhild Apeland

Villreinutvalget Rondane nord, v. Dovre

fjellstyre

Villreinutvalget Rondane nord, v. Sel fjellstyre

Statens naturoppsyn Rondane

Villreinnemnda for Rondane og Sølnekletten

Vulufjell fjellstyre

Statskog SF, v. Hilde Hammer

Sør-Fron kommune

Statsforvalteren i Innlandet

Eirin Berge

Innlandet fylkeskommune

Kommunevegen 1	2647	SØR-FRON
Postboks 987	2604	LILLEHAMMER

Saksframlegg

Arkivsaksnummer: 2019/19629-22

Saksbehandler: Trond Stensby

Dato: 18.06.2021

Utvalg	Utvalgssak	Møtedato
Rondane-Dovre nasjonalparkstyre	31/2021	25.06.2021

Rondane NP - dispensasjon - søknad om å stelle terreng og å få gravemaskin til Rundhøbua

Innstilling fra forvalter

1.

Med hjemmel i verneforskriften for Rondane nasjonalpark § 3, pkt. 1.3 a) får Østkjølen grunneierlag tillatelse til å stelle terrenget framfor Rundhøbua etter oppstått naturskade i 2014. Det blir satt slike vilkår:

- Terrenget bygges opp igjen med bruk av løse stedegne steiner, og et tilkjørt lass med ren grus (ikke vegetasjonsmasse).
- Terrengoverflaten planeres til form og karakter som før naturskaden i 2014.
- Terrenget bygges opp igjen til plan med inngangspartiet på Rundhøbua.
- Terrenget bygges opp igjen med følgende avgrensing:
 - o 3 m ut fra gavlveggen på bua
 - o ikke lenger ut enn en forlenget linje fra sideveggene på bua.
- Skråning anlegges med helling 1:2 frå oppbygd plan til omkringliggende terreng.

2.

Med hjemmel i verneforskriften for Rondane nasjonalpark § 3, pkt. 1.1 får Østkjølen grunneierlag avslag på søknad om å legge steinheller foran inngangspartiet ved Rundhøbua. Legging av heller vil ikke være i tråd med tradisjonen med bruk av stedegene materialer, slik arealet var utformet før naturskaden i 2014.

3.

Med hjemmel i naturmangfoldloven § 48 får Østkjølen grunneierlag dispensasjon fra verneforskriften for Rondane nasjonalpark § 3 pkt. 6.1 til motorferdsel for frakt og bruk av gravemaskin, og frakt av et lass med grus mellom Eldåseter og Rundhøbua i Rondane nasjonalpark, på følgende vilkår:

- Gravemaskin skal transporteres på traktorhenger.
- Gravemaskinen skal kun brukes til å stelle terrenget som anvist i pkt 1 i vedtaket.
- Dispensasjonen gjelder for inntil 2 turer (en tur = en traktor m. henger tur/retur Eldåseter – Rundhøbua)
- Transporten skal skje langs eksisterende kjørespor, se figur 1.
- Transporten skal skje i en periode med tørre værforhold, og være gjennomført innen 19.08.21.
- Oppståtte kjøreskader skal repareres.

--- slutt på innstilling ---

Saksprotokoll i Rondane-Dovre nasjonalparkstyre - 25.06.2021

Forslag fra Eldri Siem/Aud Hove:

Endret pkt. 2

«Med hjemmel i verneforskriften for Rondane nasjonalpark § 3, pkt. 1.1 får Østkjølen grunneierlag avslag på søknad om å legge skifer-/steinheller (som må fraktes inn) foran inngangspartiet ved Rundhøbua. Det blir likevel gitt tillatelse til å legge stedegen løs stein ved inngangspartiet, inntil 1 m ut fra gavlveggen.

Legging av skiferheller vil ikke være i tråd med tradisjonen med bruk av stedegne materialer, slik arealet var utformet før naturskaden i 2014.»

Forslaget fra Eldri Siem/Aud Hove ble enstemmig vedtatt.

Forslag fra Kristian Ulen, endret pkt. 1, 2. strekpunkt:

- «Terrengoverflaten planeres til form, karakter og standard som før naturskaden i 2014.»

Forslaget fra Kristian Ulen ble enstemmig vedtatt.

Forslag til tillegg fra sekretariatet v. Eirin Berge, nytt punkt:

«Objekter av kulturhistorisk verdi (hustuffer, dyregraver og lignende) skal ikke skades.»

Forslaget fra sekretariatet v. Eirin Berge ble enstemmig vedtatt.

Deretter ble innstillingen fra nasjonalparkforvalteren med vedtatte endringsforslag enstemmig vedtatt.

Vedtak

1.

Med hjemmel i verneforskriften for Rondane nasjonalpark § 3, pkt. 1.3 a) får Østkjølen grunneierlag tillatelse til å stille terrenget framfor Rundhøbua etter oppstått naturskade i 2014. Det blir satt slike vilkår:

- Terrenget bygges opp igjen med bruk av løse stedegne steiner, og et tilkjørt lass med ren grus (ikke vegetasjonsmasse).
- Terrengoverflaten planeres til form, karakter og standard som før naturskaden i 2014.
- Terrenget bygges opp igjen til plan med inngangspartiet på Rundhøbua.
- Terrenget bygges opp igjen med følgende avgrensing:
 - o 3 m ut fra gavlveggen på bua
 - o ikke lenger ut enn en forlenget linje fra sideveggene på bua.
- Skråning anlegges med helling 1:2 fra oppbygd plan til omkringliggende terreng.
- Objekter av kulturhistorisk verdi (hustuffer, dyregraver og lignende) skal ikke skades.

2.

Med hjemmel i verneforskriften for Rondane nasjonalpark § 3, pkt. 1.1 får Østkjølen grunneierlag avslag på søknad om å legge skifer-/steinheller (som må fraktes inn) foran inngangspartiet ved Rundhøbua.

Det blir likevel gitt tillatelse til å legge stedegen løs stein ved inngangspartiet, inntil 1 m ut fra gavlveggen.

Legging av skiferheller vil ikke være i tråd med tradisjonen med bruk av stedegne materialer, slik arealet var utformet før naturskaden i 2014.

3.

Med hjemmel i naturmangfoldloven § 48 får Østkjølen grunneierlag dispensasjon fra verneforskriften for Rondane nasjonalpark § 3 pkt. 6.1 til motorferdsel for frakt og bruk av gravemaskin, og frakt av et lass med grus mellom Eldåseter og Rundhøbua i Rondane nasjonalpark, på følgende vilkår:

- Gravemaskin skal transporteres på traktorhenger.
- Gravemaskinen skal kun brukes til å stille terrenget som anvist i pkt 1 i vedtaket.
- Dispensasjonen gjelder for inntil 2 turer (en tur = en traktor m. henger tur/retur Eldåseter – Rundhøbua)
- Transporten skal skje langs eksisterende kjørespor, se figur 1.
- Transporten skal skje i en periode med tørre værforhold, og være gjennomført innen 19.08.21.
- Oppståtte kjøreskader skal repareres.

Dokumenter i saken

- Rondane-Dovre nasjonalparkstyre, møte 14.10.20, styresak 48/2020.
- Søknad fra Østkjølen grunneierlag, datert 14.06.21.

Saksopplysninger

Rondane-Dovre nasjonalparkstyre har i møte 14.10.20, styresak 48/2020 gjort slik vedtak:

«1. Med hjemmel i naturmangfoldloven § 69 får Østkjølen grunneierlag pålegg om å fjerne plattingen ved Rundhøbua, jf. nasjonalparkstyret sitt vedtak 02.04.20, sak 20/2020. Frist for gjennomføring av pålegget blir satt til 01.07.2021.

2. Med hjemmel i naturmangfoldloven § 69 får Østkjølen grunneierlag pålegg om å fjerne plattingen ved bua ved Fremre Vulutjønn (Frøningsbua), jf. nasjonalparkstyret sitt vedtak 02.04.20, sak 20/2020. Frist for gjennomføring av pålegget blir satt til 01.07.2021.

3. Med hjemmel i naturmangfoldloven § 73 varsles det herved om mulig løpende tvangsmulkt på kr. 500 pr dag inntil retting i tråd med vedtaket pkt. 1 og 2 er gjennomført.

Forhåndsvarselet gjelder i fall forholdene som beskrevet i saken ikke er rettet innen gitt frist. Parten gis en frist for å uttale seg til varselet, satt til 01.07.2021.

4. Østkjølen grunneierlag kan søke om dispensasjon for reparasjon av terrengskadene ved Rundhøbua etter den lokale skadeflommen i 2013.»

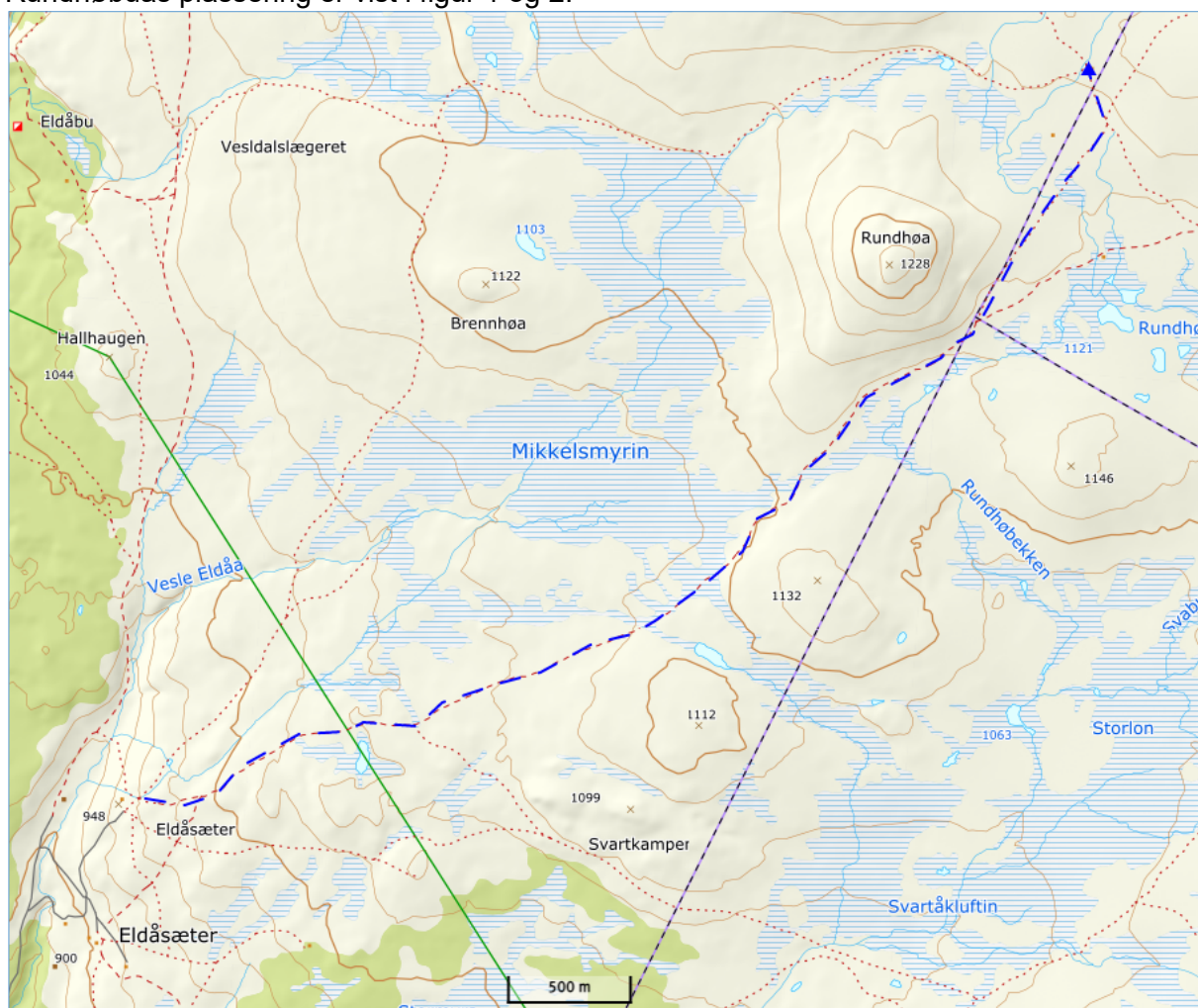
Østkjølen grunneierlag har sendt følgende søknad, datert 14.06.21:

«Østkjølen grunneigarlag søker med dette om å få transportere 5-8 tonns gravemaskin inn til rundhøbua for å reparere flomskader .

Plattinger ved vulutjern og rundhøbua er nå revet. viser til befarig i august med Trond Stensby og Ole Muriteigen, der vi så på plattinger å prata om løsninger etter at plattinger var revet. platting ved rundhøbua ble bygget etter flomskader husker ikke eksakt årstall men mellom 2012 og 2014 ,før min tid som formann i grunneigarlaget.

Er sterke kjørespor fra eldåseter til rundhøbu, .blir for mye arbeid å reparere dette for hånd. søker også om å få ta med et gruslass å ha på som topplag, ev legge steinheller
Håper på rask behandling»

Rundhøbuas plassering er vist i figur 1 og 2.

Figur 1. Kartutsnitt med Rundhøbua, og trase for kjørespor mellom Eldåsæter og Rundhøbua, og grensen for Rondane nasjonalpark.

Figur 2. Detaljkart, Rundhøbua.

Hjemmelsgrunnlag

Delegering

Miljøverndepartementet har i brev av 9. mars 2011 delegert forvaltningsmyndigheten for verneområdene til Rondane-Dovre nasjonalparkstyre i medhold av naturmangfoldloven § 62, jf. § 77.

Verneformål – forskrift

§ 2 Formål

«Formålet med opprettelsen av Rondane nasjonalpark er å:

- ta vare på et stort, sammenhengende og i det vesentlige urørt fjellområde,
- ta vare på et høyfjellsøkosystem med et egenartet og variert biologisk mangfold,
- ta vare på sentrale leveområder til villreinstammen i Rondane,
- sikre variasjonsbredden i naturtyper som Rondaneområdet omfatter, herunder innslag av høyereliggende bjørke- og barskog,
- bevare landskapsformer og særpregede geologiske forekomster,
- ta vare på verdifulle kulturminner.

Allmennheten skal fortsatt ha anledning til naturopplevelse gjennom utøving av tradisjonelt og enkelt friluftsliv med liten grad av teknisk tilrettelegging.»

§ 3 Vernebestemmelser

«1. Landskapet

1.1. Området er vernet mot inngrep av enhver art, herunder oppføring av bygninger, tilbygg, gjerder, anlegg og faste og midlertidige innretninger, vegbygging, bergverksdrift, vassdragsregulering, graving og påfylling av masse, sprenging og boring, uttak og fjerning av stein, mineraler eller fossiler, drenering og annen form for tørrlegging, nydyrking, nyplantning, bakkeplanering, framføring av luft- og jordledninger, bygging av bruer og klopper, oppsetting av skilt, merking av stier og løyper, plassering av campingvogner og bobiler o.l. Kulturminner skal beskyttes mot skade. Opplistingen er ikke uttømmende.

1.2. Bestemmelsene i 1.1 er ikke til hinder for:

a) Vedlikehold av eksisterende bygninger, veier og andre innretninger. Vedlikehold av bygninger skal skje i samsvar med tradisjonell byggeskikk. Vedlikehold omfatter ikke ombygginger eller utvidelser av bygninger.

1.3. Forvaltningsmyndigheten kan gi tillatelse til:

a) Gjenoppføring av bygninger som går tapt ved brann eller naturskade.

6. Motorferdsel

6.1. Motorisert ferdsel til lands og til vanns, herunder bruk av luftfartøy lavere enn 300 meter over bakken, er forbudt.

Forvaltningsplan

s. 39

Bygninger/bygningsmiljøer med spesielt stor verdi

...

Oppland Fylkeskommune har gitt innspill om forvaltning av kulturminner i Rondaneområdet til forvaltningsplanen i Rapport om kulturminner, sårbarhet og forvaltning av kulturminner i Rondane og Dovreområdet (Oppland fylkeskommune, 2006). I rapporten legger de blant annet vekt på bygningsmiljøer med særlig stor verneverdi i området.

Bygningsmiljøer med særlig stor verneverdi er:

...

- Spredtliggende steinbuer
- Opprinnelige måsåbuer

«Steinbuer/fangstbuer Buene er plassert i høyfjellet og har hatt funksjon som overnattingsplass for jegere. Tradisjonen med å bygge opp steinbuer er lang og startet sannsynligvis med engelskmennene mot slutten av 1800- tallet (se Bråtå 2001) og det finnes slike steinbuer som en vet er bygget på 1930-tallet. Buene kan være spesielt verdifulle som dokumentasjon på tidligere tiders bruk av fjellet i forbindelse med villreinjakt, en tradisjon som også lever i dag.»

s. 43 - 44

I tillegg til de generelle er det laget leget mer detaljerte retningslinjer for typeområder og spesielt verdifulle bygninger.

1. Spesielt verdifulle bygninger/bygningsmiljøer

...

Frittliggende steinbuer

De generelle retningslinjene for å skille mellom nybygg og vedlikehold vil også gjelde for steinbuer. Ved nedrast tak vil søknad om gjenoppbygging/restaurering behandles som nybygg. Søknader om nybygg vil behandles svært strengt. Vurderingen vil være knyttet til kulturminnehensyn og plassering i forhold til villreinens aktuelle og potensielle bruk av området vil bli tillagt stor vekt.»

s. 45 - 44

Forvaltningsmyndigheten kan gi tillatelse til gjenoppføring av bygninger som går tapt ved brann eller naturskade. Forvaltningsmyndigheten kan gi tillatelse til gjenoppføring av bygninger som går tapt ved brann eller naturskade. En kan vanligvis påregne tillatelse etter dette punktet, men forvaltningsmyndigheten kan sette vilkår for utformingen, plassering og eventuelt også lokalisering av bygningene. Det betyr at forvaltningsmyndigheten skal ha mulighet for å bidra til å sikre en best mulig eksteriørmessig utforming, eksempelvis mht. valg

av materialer og farger. Dersom gjenoppføring på samme sted er landskapsmessig ugunstig eller i konflikt med villrein- eller andre naturforvaltningsinteresser, kan forvaltningsmyndigheten gi tillatelse til oppføring på annen lokalitet.

Naturmangfoldloven

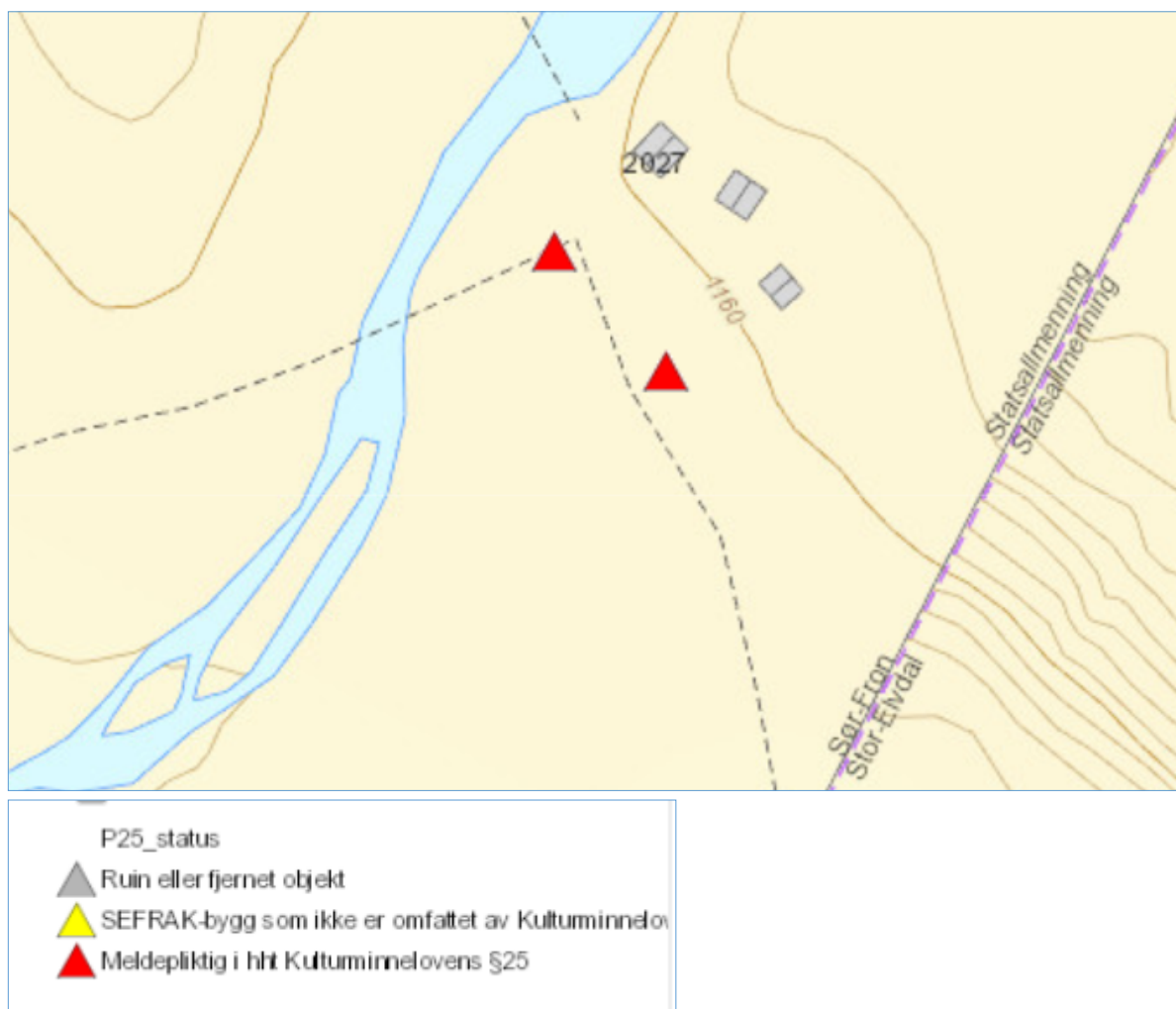
Naturmangfoldloven § 48 stiller svært strenge krav til når en dispensasjon eventuelt kan vurderes, men åpner for tiltak som «ikke strider mot verneformålet og ikke påvirker verneverdiene nevneverdig». Begge vilkår må være oppfylt. Unntak kan også vurderes «dersom sikkerhetshensyn eller hensynet til vesentlige samfunnsinteresser gjør det nødvendig». Dispensasjon må heller ikke gis om vilkåra er oppfylt. Skjønn og instruks fra overordnede myndigheter spiller også inn. Dispensasjonsregelen i § 48 kan ikke brukes for å utvide rammene gitt i vernevedtaket, men er en sikkerhetsventil som skal fange opp uforutsette eller spesielle tilfelle som ikke ble vurdert på vernetidspunktet. Saker må vurderes etter de miljørettslige prinsippene i naturmangfoldlovens §§ 8-12 i (kunnskapsgrunnlag, føre-var prinsippet, samlet belastning på økosystemet, kostnader ved miljøforringelse bæres av tiltakshaver samt miljøforsvarlige teknikker og driftsmetoder), jf. § 7.

Presedens

I brev fra Miljødirektoratet, datert 02.03.15 heter det bl.a.:
Presedensvurderingen bør være så konkret som mulig. Presedensfaren skal være reell og ikke hypotetisk. En konkret presedensvurdering vil bidra til likebehandling og ivareta hensynet til rimelighet. Dette vil øke forståelsen for verneforvaltningen.
Vurderingen av presedensvirkninger knytter seg for det første til sannsynligheten for at lignende tiltak vil fremmes i fremtiden

Kulturminnestatus

Rundhøbua er klassifisert som meldepliktig i henhold til kulturminneloven § 25.

Figur 3. SEFRAK-registeret Rundhøbua

Vurdering

Nasjonalparkforvalteren setter pris på at Østkjølen grunneierlag nå har rettet avvikene som pålagt i nasjonalparkstyret sitt vedtak fra 14.10.20, styresak 48/20.

Østkjølen grunneierlag har nå søkt om å reaparere terrenget etter flomskaden som oppsto i 2014. Søknaden gjelder følgende:

- Transport av grus og gravemaskin på kjørespor mellom Eldåseter og Rundhøbua.
- Bruk av gravemaskin ved Rundhøbua
- Utlekking av tilkjørt masse der plattingen har stått
- Legging av skiferheller der plattingen har stått.

Terrenget i umiddelbar nærhet til Rundhøbua vurderes å være en del av bygningsobjektet, og nasjonalparkforvalteren mener at søknaden kan behandles etter verneforskriften § 3, pkt. 1.3 a): «...gi tillatelse til gjenoppføring av bygninger som går tapt ved brann eller naturskade.»

Motorferdsel for gjennomføring av tiltaket er ikke hjemlet i verneforskriften, og må derfor behandles etter naturmangfoldloven § 48.

Bildene i figur 4 og 5 viser at arealet framfor Rundhøbua opprinneleg var grovt planert, og besto av stedegne materialer.

Figur 4. Flybilde – www.norgeibilder.no – Midt-Gudbrandsdal 2010.

Figur 5. Flybilde – www.norgeibilder.no – Hedmark nord 2015.

Bildene i figur 6 – 10 viser at arealet framfor Rundhøbua i dag framstår som en grop med forholdsvis store steiner. Det er således et dokumentert behov for å stille terrenget her. Det er ikke tilgang på stedegne løsmasser, og det er derfor rimelig at Østkjølen grunneierlag får tillatelse til å frakte inn et gruslass for å fylle opp igjen terrenget her.

Derimot mener nasjonalparkforvalteren det vil være i strid med verneformålet og retningslinjene i forvaltningsplan å åpne opp for legge skiferheller der plattingen har stått. Det vil bryte med byggeskikken for disse enkle buene i fjellet. Tradisjonen er at de er bygd på plassen med stedegne materialer, noe også flybildet fra 2010 viser. Nasjonalparkforvalteren mener at en med bruk av gravmaskin kan løfte inn løse steiner en finner i området, og

sammen med den tilkjørte grusen bygge opp igjen terrenget framfor Rundhøbu til den form og karakter som området hadde før flomskaden i 2014.

Figur 6. Fra Rundhøbua – befaring 2020.

Figur 7. Fra Rundhøbua – befaring 2020.

Figur 8. Fra Rundhøbua – befaring 2020.

Figur 9. Fra Rundhøbua – befaring 2020.

Figur 10. Fra Rundhøbua – befaring 2020.

Nasjonalparkforvalteren har forståelse for at det er et forholdsvis omfattende arbeid å skulle reparere terrengskadene ved Rundhøbua, og at bruk av en mindre gravemaskin vil lette dette arbeidet betydelig. I tillegg er det behov for å påføre ny grus på arealet. Siden transport av grus og gravemaskin kan skje langs et etablert kjørspor, vil motorferdselen ikke påvirke verneverdiene vesentlig. Transporten og bruken av gravemaskin er med på å sikre kulturninneverdiene knyttet til Rundhøbua som en del av verneformålet for Rondane nasjonalpark.

Presedens

Det går fram av forvaltningsplanen at det er et større antall bygninger i Rondane nasjonalpark som er av samme type som de Østkjølen grunneierlag har søkt om godkjenning av tiltak for. Søknaden kan derfor få presedensvirkning for lignende søknader knyttet til eksisterende bygg i nasjonalparken, med de konsekvenser det har for bygningsmiljøet. Det må derfor presiseres at det omsøkte tiltaket er knyttet til en oppstått naturskade, og bruk av et eksisterende kjørespor.